

**Commentariorum ac disputationum, in tertiam partem divi
Thomae tomi quinque**

Priorum vigintisex Quaestionum eius Partis expositionem complectens

Suárez, Francisco

[Köln], 1617

Sectio prima. vtrum in Christo fuerit voluntas humana.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93775](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93775)

est una sola voluntas humana, essentialiter, & non participative dicta. Si vero loquamur de voluntate, quæ est actus, sic distinguitur in Christo voluntas, quæ est ut natura, quæ dicitur thelipsis, & voluntas, quæ est ut ratio, quæ dicitur bulipsis.

Ad primum ergo dicendum, quod ille duæ voluntates non differuntur secundum potentiam, sed solum secundum differentiam actus, ut dictum est.

In corp. art.
P. p. q. 79.
art. 8.

Ad secundum dicendum, quod etiam intellectus & ratio non sunt diuere potentie, ut in prima parte dictum est.

Ad tertium dicendum, quod voluntas preteritis non videtur esse aliud, quam voluntas, quæ consideratur ut natura, in quantum, scilicet, refertur ad alienum malum absolute consideratum.

COMMENTARIUS.

Articulus hic solum est positus ad explicandum varios modos operandi eiusdem voluntatis Christi, & diuersa nomina, quæ ab illis sortitur. Et licet est satis clara, docet enim D. Tho. vnam esse voluntatem humanam Christi, quæ interdum operatur ut ratio, interdum ut natura. Quæ doctrina ex i. p. & i. 2. constare etiam potest, nam in hoc eadem est ratio de Christo, & de aliis hominibus. In sequentibus etiam disputationibus nonnulla addemus.

ARTICVLVS IV.

Verum in Christo fuerit liberum arbitrium.

Ad quantum sic proceditur. Videtur, quod in Christo non fuerit liberum arbitrium. Dicit enim Damasc. in 3. lib. Gnomonem autem, id est, sententia, vel mentem, vel excogitationem, & probare sim, id est, electionem, in Domino dicere impossibile est, si proprie loqui volumus. Maxime autem in his, quæ sunt fidei, est proprie loquendum. Ergo in Christo non fuit electio & per consequens nec liberum arbitrium, cuius actus est electio.

117
3. d. 14. art. 1.
q. 1. cor. &
dis. 17. art. 1.
q. 3. 5. Et dis.
18. art. 2. 5.
lib. 3. c. 14.
non precul
fina.

lib. 3. Ethic. 3.
circa fi. 105

q. 15. art. 1.
et 2.

art. 1. huius
q. ad 3.

lib. 3. Ethic. 6.
2. in fi. 105.

P. p. q. 83.
art. 4.

P. p. q. 8. art. 3.
et p. 2. q. 13.
art. 1.

2. Præterea Philosoph. dicit in 3. Ethic. quod electio est appetitus preconciliatus. Sed consilium non videtur fuisse in Christo, quia non consiliatur, de quibus certi sumus: Christus autem de omnibus certitudinem habuit. Ergo in Christo non fuit electio, & sic nec liberum arbitrium.

3. Præterea Liberum arbitrium se habet ad vtrumque. Sed voluntas Christi fuit determinata ad bonum, quia non potuit peccare, sicut supra dictum est. Ergo in Christo non fuit liberum arbitrium.

Sed contra est, quod dicitur Isai. 7. Butyrum & mel comeder, ut sciat reprobare malum, & eligere bonum, quod est actus liberi arbitrij. Ergo in Christo fuit liberum arbitrium.

Respondetur dicendum, quod, sicut dictum est, in Christo fuit duplex actus voluntatis. Vnus quidem, quo eius voluntas ferebatur in aliquid per ordinem ad aliud, quod pertinet ad rationem finis. Alius autem, secundum quem eius voluntas ferebatur in aliquid per ordinem ad aliud, quod pertinet ad rationem eius, quod est ad finem. Differt autem, ut Philosophus dicit in 3. Ethic. electio à voluntate in hoc, quod voluntas, per se loquendo, est ipsius finis: electio autem eorum quæ sunt ad finem. Et sic simpliciter voluntas est idem, quod voluntas ut natura. Electio autem est idem, quod voluntas ut ratio, & est proprius actus liberi arbitrij, ut in prima Parte dictum est. Et ideo, cum in Christo ponatur voluntas ut ratio, necesse est etiam ponere electionem, & per consequens liberum arbitrium, cuius actus est electio, ut in prima parte habitum est.

Ad primum ergo dicendum, quod Damasc. excludit à Christo electionem, secundum quod intelligit in nomine electionis

Actionis importari dubitationem. Hac tamen dubitatio non est de necessitate electionis, quia etiam Deo conuenit eligere, secundum illud Ephes. 1. Elegit nos in ipso, &c. cum tamen in Deo nulla sit dubitatio. Accidit tamen dubitatio electioni, in quantum est in natura ignorante. Et idem dicendum est de alijs, de quibus fit mentio in autoritate prædicta.

Ad secundum dicendum, quod electio præsupponit consilium non tamen sequitur ex consilio, nisi iam determinatum per iudicium. Illud enim, quod iudicamus agendum post inquisitionem consilij, eligimus, ut in 3. Ethicorum dicitur. Et ideo, si aliquid iudicetur ut agendum absque dubitatione, & inquisitione precedente, hoc sufficit ad electionem. Et sic patet, quod dubitatio siue inquisitio, non per se pertinet ad electionem, sed solum secundum quod est in natura ignorante.

B Ad tertium dicendum, quod voluntas Christi, licet sit determinata ad bonum, non tamen est determinata ad hoc vel ad illud bonum. Et ideo pertinet ad Christum, eligere per liberum arbitrium confirmatum in bono, sicut ad Beatos.

DISPUTATIO XXXVII.

In quinque Sectiones distributa.

De voluntate humana Christi, eiusque libertate.

C De hac sola facultate animæ Christi superest nobis disputare, quam disputationem in hunc locum distulimus, ne à D. Tho. ordine recederemus, nam alioqui disputanda fuisset statim post tractatum de intellectu, prius quam de appetitu sensitivo diceremus. De hac autem potentia duo disputanda videntur. Primo de ipsa potentia & modo operandi, quem in Christo habuit; deinde de actibus & efficacia eius, nam cætera, quæ de eius virtutibus considerari possunt, supra quaestione septima, satis disputata sunt.

SECTIO I.

Verum in Christo fuerit voluntas humana.

Errores, qui circa quaestionem hanc olim fuerunt, satis in expositione textus D. Tho. explicati sunt, ex quibus, qui processerunt ex alijs erroribus, scilicet, quia vel negant duas naturas, vel vnā personā Christi, satis in superioribus refutati sunt. Monothelitarum vero proprie sunt hoc loco refutandi, eorum tamen sensus ambiguus est, quia ut refert Agat. Pap. in epist. quæ refertur VI. Synod. est. 4. tam varie tamque confuse locuti sunt, ut vix satis constet, quo sensu errorem suum asseruerint. In primis vero certum est, illos non negasse habere Christum diuinam voluntatem: cum ergo dicebant, Christum tantum habere vnā voluntatem, constabat eum errorem incidisse, quia putabant, Christum carere humana voluntate. Sed hoc quatuor modis asserere potuerunt. Primo, negando duas naturas Christi, & ita refert hunc errorem Præteol. verbo, Monophysitæ. Secundo, non negando duas substantiales naturas, sed tantum ipsam potentiam voluntatis humanæ, & hoc sub dubitatione indicat: Castro, verbo, Christus, hæres. 6. Tercio non negando potentiam, sed omnem eius actum, ut Caiet. hicin. interpretari videtur. Quarto, nec potentiam, nec omnem actum simpliciter negando, sed solum propriam determinationem, vel deliberationem voluntatis humanæ, ita ut dixerint, voluntatem Christi esse vnā, veritate motionis liberæ, ut sicut actio elemosynæ dicitur vna moraliter, quia vnica motione libera sit, licet

licet physice plures actiones vel facultates requirat, A
ita isti intellexerint, voluntatem Christi humanam
non potuisse operari, se motuendo, & applicando li-
bere ad actus suos, sed solum ex determinatione vo-
luntatis diuinæ, & ideo vnam Christi voluntatem
vel operationem affirmarint. Quomodo videtur D.
Tho. exponere hunc errorem in 4. lib. contra Gent. ca.
36. & q. sequenti ar. 1. & sumitur ex Agath. Pap. supra.
Sed hic postremus sensus pertinet ad sectionem se-
quentem: nunc contra secundum & tertium breui-
ter dicendum est, nam de primo in superioribus fu-
se satis dictum est, quid autem Monothelitarum sen-
serint, incertum est, ut dixi, Quantum vero ex V. I. Sy-
nodo, act. 4. in ep. Agathonis, & act. 8. 10. & 11. colligi
potest, verisimilius est, tam secundo, quam tertio
modo negasse in Christo humanam voluntatem, po-
tentiam, scilicet, & operationem: & hoc significat D.
Tho. hic, & citatis locis.

Dico primo, in Christo Domino fuisse humanam
seu creatam voluntatem. Conclusio est de fide, defi-
nita in VI. Synodo. act. 4. 8. 11. & 18. ubi traditur esse in
Christo duas voluntates. Idem in VII. Synodo. act. 7.
in definitione fidei: & in Lateran. sub Mar. I. can. 11.
in quibus locis multa ex sacra Scriptura & Patribus re-
feruntur in confirmationem huius veritatis, præser-
tim illa, in quibus Christus Dominus suam volun-
tatem à Patris voluntate distinguit, ut Matth. 26. Nō
sicut ego volo sed sicut tu, & Luc. 22. Non mea voluntas,
sed tua fiat, & Ioan. 5. Non quero voluntatem meam, sed
voluntatem eius, qui misit me, & cap. 6. Descendi de celo,
non ut faciam voluntatem meam, sed voluntatem eius, qui
misit me. Et illa, in quibus Christo tribuitur obedi-
entia, quæ cadere non potest nisi in voluntatem creatā:
ad Phil. 2. Factus obediens usque ad mortem, Ioan. 4. Ci-
bus meus est, ut faciam voluntatem eius, qui misit me. Et si-
mililia multa congerit Leo Pap. epist. 19. & 83. Caius
Pap. epist. ad Felicem, Agap. Pap. epist. ad Ant. Ratio-
nes etiam sunt euidentiores. Prima est Agat. Pap. su-
pra dicta epistola, qua etiam sepe videtur Damascenus
lib. 3. ca. 14. Quia voluntas, inquit, est naturalis non per-
sonalis, id est, sequitur naturam, non personam. Vnde
in Deo est vna voluntas omnium personarum pro-
pter unitatem naturæ, non triplex propter distin-
ctionem suppositorum: ergo è contrario in Christo
Domino sunt duæ voluntates propter duas naturas
non vna propter personam vnam: ergo præter vo-
luntatem diuinam est in eo voluntas humana. Secū-
da est D. Tho. hic, & explicat præcedentem, quia vo-
luntas est naturalis proprietas, necessario cōsequens
humanam naturam, & pertinet ad magnam perfe-
ctionem eius, sed omnia naturalia fuerunt in Chri-
sto integra & perfecta, ergo. Tertia sumi potest ex fi-
ne Incarnationis, qui fuit mereri & satisfacere pro
hominibus, sine voluntate autem creata nullo mo-
do esse potest meritum vel satisfactio, ergo fuit in
Christo voluntas creatā.

Dico secundo, in Christo non solum fuisse hanc
voluntatem, quoad ipsam facultatem seu actū pri-
mum, sed etiam fuisse expeditam ad operandum &
eliciendum proprios actus secundos distinctos ab a-
ctu increato diuinæ voluntatis. Quod etiam de fide
est, ex eiusdem definitionibus, testimonijs, & ratio-
nibus. Sacra enim Scriptura potissimum de actibus
loquitur, & Concilia eodem modo de potentia & a-
ctibus loquuntur: & merito, quia potentia est pro-
pter operationem, & præsertim in præsentia materia,
quia meritum, & satisfactio non consistit in ipsa po-
tentia, sed in actibus ab illa elicitis. Neque hic oc-
currit specialis difficultas. Legantur, quæ asserun-
tur de hac in VI. Synodo act. 4. & 10.

& Damascenus libro 3.
cap. 15.

Fr. Suarez. Tom. I.

*Virum voluntas Christi humana fuerit libera ad o-
perandum.*

HÆRETICI, qui vniuersaliter negant liberum ar-
bitrium in humana natura, consequenter illud
in Christo negabunt. Sed non est huius loci genera-
liter errorem illum refutare, sed potius supponen-
dum est, voluntatem humanam ex sua natura esse
liberam: & inquirendum, an in Christo Domino
hac libertate priuata fuerit propter aliquam singu-
larem causam, vel perfectionem. In qua re nihil in-
uenio specialiter ab hæreticis dictum esse, præterea,
quæ de Monothelitis sect. præced. explicauit. Inter
B Scholasticos vero, quamuis omnes consentiant, &
simpliciter affirmant, voluntatem Christi fuisse li-
beram, ut videtur licet in D. Thom. hic, Alenf. 3. p. qu.
16. & alijs cum Magist. d. 18. Bonaventura, art. 1. q. 1.
& quæst. 2. ad secundum. Ricardo articulo 1. quæst. 1.
Scoto quæst. 1. Durando quæst. 1. Palud. quæst. 2. art.
2. Gabriele ar. 3. dub. 1. Marfilio q. 12. art. 1. conclus. 1.
tamen in modo explicandi hanc libertatem est nō
nulla diuersitas. Dupliciter enim potest voluntas di-
ci libera, scilicet, vel tantum à coactione, quia vo-
luntarie operatur & non coacte: vel etiam à neces-
sitate, quia, scilicet, aliquo modo habet in sua potesta-
te operari, & non operari. Quidam ergo voluntatem
Christi faciunt liberam priori tantum modo, & non
posteriori, ut euitet difficultates, quæ sunt in saluā-
da Christi libertate, quoad indifferentiā, & caren-
tiam necessitatis. A qua sententia non multum dif-
crepat Gabriel supra, vide ibi Marfil. q. 12. ad 1. prin-
cipale, quam nonnulli moderni amplectuntur. Quin
potius etiam D. Tho. in 3. d. 18. q. 1. art. 2. ad quintum
in secunda solutione illius, hanc sententiam ut proba-
bilem relinquit. Sed nunquam D. Tho. in Patribus
hoc docuit, sed sepe contrarium, est enim illa sen-
tentia omnino falsa & improbabilis.

Dico primo, voluntatem humanam Christi fuisse
se proprie ac perfecte liberam in actibus suis. Con-
clusio est de fide, quam hic articulo quarto probat D. Thom.
D. Thom. in argumento. Sed contra, ex illo Isa. 7. 1. 7.
Butyrum & mel comedet, ut scias reprobare malum, & e-
ligere bonum, quia electio actus est facultatis liberæ. Et
ita exponit illum locum Basil. ibi, ubi comparat li-
bertatem, quam habuit Christus, etiam in infantia;
cum libertate, quam habuit Adam in statu innocen-
tiæ. Et eodem sensu Cyril. lib. 1. in Isa. orat. 4. sub
finem, dicit eam facultatem libere eligendi, quæ alijs
hominibus discursu ætatis aduenit in Christo Do-
mino ab infantia fuisse. Et idem optime declarat ibi
Hieronymus: & ex hoc loco colligit etiam August.
lib. 8. Genes. ad liter. cap. 14. scivisse Christum repro-
bare malum, per electionem & prudentiam, non per
experientiam, scilicet, mali culpæ. Secundo hoc pro-
bari potest ex illo Isa. 53. Oblatus est, quia ipse voluit. Il-
lo enim dicendi modo, actio vel passio libera signi-
ficari solet in Scriptura. Vnde Hieronymus ibi illam
voluntatem necessitati opposuit, dicens. Non neces-
sitate, sed voluntate crucem subit. Et infra probat, verba
illa non esse intelligenda de Christo, solum ratione
voluntatis diuinæ, sed ratione humane: quia Chri-
stus ut homo præcognouit & prædixit passionem
suam, & tempus eius, illi quæ summa ac libera volunta-
te obtulit. Quod etiam confirmant verba illa ipsi-
us Christi, Ioan. 10. Ego pono animam meam: nemo tollit
eam à me, sed ego pono eam à me ipso, &c. ubi Cyril. li. 7. c. 7.
hæc verba confert cum citato loco Isa. 53. late agens
de hac Christi libertate, quamuis liber ille non sit
Cyrilli, Chrysost. vero homil. 59. in Ioan. inde col-
ligit Christum habuisse liberam facultatem vitandi
mortem. Tercio in huius veritatis confirmationem
afferri possunt omnia testimonia Evangelij, in qui-
bus

D. Thom.
Alenf.
Magist.
Bonau.
Ricard.
Scot.
Durand.
Palud.
Gabr.
Marfil.

D. Thom.

D. Thom.
Basil.

Cyrillus.

Isa. 53.

Hieron.

Ioan. 10.

Cyriil.

Chrysost.

Ddd 3 bus